

Pedagogisk utredning/utlåtande

Lars Philip Augusto Silvén, 020115-5439.

Bagartorpsskolan: Förskoleklass röd, samt *Eken*.

Bakgrund

Tidigt, redan då Lars var två år misstänkte hans mamma Vivianne att Lars hade problem. Hon kontaktade därför BUP i Solna för en utredning. Men den drog ut på tiden. Men eftersom förskolepersonal (på Pumpan) också uppmärksammade Lars problem så fick han extra stöd där. Det var först vid 5,5 års ålder som Lars fick en diagnos (Barnpsykiatriskt utlåtande 2007-10-31). Efter utlåtandet fick Lars gå på bläckfisken, en avdelning på Pumpan specialiserad på barn med autistiska problem. Lars gick på Bläckfisken tills dess han började i Bagartorpsskolan.

På Bagartorpsskolan har Lars under läsåret 09/10 varit inskriven på *Eken* (Liten undervisningsgrupp för barn inom den högfungerande delen utav autismspektrumet, fyra barn i 8-9 årsåldern) samt varit inkluderad i förskoleklass och dess verksamhet.

Funktionshinder

Utöver autistiskt syndrom, finns inga diagnostiserade funktionshinder dokumenterade.

Logopedutredning gör gällande att Lars språkligt befinner sig på en ungefärlig treårings nivå. (Se bilagor)

Det sociala samspelet

Lars har inget egentligt samspel med jämnåriga barn eller barn överhuvudtaget. På Eken har han ett visst utbyte av de andra barnen men detta innefattar mest att iaktta vad dom gör. Det han kan göra för att ta kontakt är att gå fram och titta på andra barn, med vuxna är han mer distanslös. Samspelet med vuxna yttrar sig genom att han gärna går fram till dem och ställer/sätter sig nära som för att mysa eller klättra. Lars vänder sig främst till vuxna för hjälp med olika saker samt för kontakt. Att vänta på andra går om en vuxen är med och promptar Lars till att "stå fint" eller "händer still". Någon ömsesidighet finns inte. I gruppen har Lars ingen tydligt tilldelad roll då han inte tar eller får någon direkt social kontakt med de andra däremot verkar de andra eleverna på Eken uppleva Lars som oberäknelig. De ryggar oftast undan i hans närvaro eller drar sig undan bort från honom då han kan göra utfall för att samt kasta saker på dom. I tillhörighetsklassen är samspelet begränsat till att sitta med i samlingsringen och att vara tyst.

Beteende

Lars beteende är generellt sett inte åldersadekvat då han inte kommunicerar eller interagerar socialt med andra. Vidare hävdar han inte sig själv i situationer där andra barn exempelvis kan ta saker ur händerna på honom eller säga åt honom att lägga sig ner på marken. Utifrån detta hanterar Lars inte konflikter alls om han överhuvudtaget skulle hamna i en sådan situation.

Det finns tydliga och stereotypa beteendemönster som upprepas, dessa gäller självstim och i affekt självdestruktiva beteenden. De självstim som Lars gör är bland annat att gå eller springa runt och göra ljud, peta i näsan och i sår samt vifta med valfritt föremål framför och ovanför huvudet. När Lars är i affekt kan han bli självdestruktiv och slå sig i huvudet och ansiktet samt ta stryptag på sig själv. Personalen på Eken samt i skolan har inte märkt någon nämnvärd reaktion på förändringar, planering såväl som struktur har kunnat frångås och

förändrats utan att Lars har uppvisat några tecken på ändrat beteende. Självstim och ibland frustration har triggats när undertecknad lämnat honom ensam.

De initiativ som Lars tar på egen hand består i att rita och någon gång ibland plocka med en leksak som redan står framme/iordningställd samt att gå på toaletten för att kissa. Vid promenader kissas han alltid utomhus och då utan att gå undan mot ett träd eller dylikt utan rakt upp och ned där han står, om någon är i närheten kan denne med andra ord bli nedkissad. Uppvisade rädslor är för fåglar och hundar samt vid vissa tillfällen andra djur så som hästar, får, kor etc. Lars kan vid dessa tillfällen försöka fly från det som skrämmer och då utan någon hänsyn till omgivningen och dess begränsningar och faror, han kan med andra ord välja att ställa sig i vägen för en bil för att undslippa en gråsparv. I perioder har Lars uppvisat ett nedstämt sinnelag och då har han haft svårt att utföra ens de enklaste saker och rutiner i skolan. Vid dessa tillfällen har han även varit mer självdestruktiv och utåtagerande. Vad gäller skolsituationen kan ett tydligt samband dras mellan gruppstorlek och beteende, ju större grupp desto fler icke önskvärda beteenden. I större sammanhang tenderar Lars till att sluta sig inom sig själv. Undertecknad har svårt att avgöra om Lars uppvisar något intresse för att lära sig nya saker då övriga beteenden samt hans låga uthållighet gör det svårt att se någon egentlig initiativförmåga. Beskrivna beteenden kan kopplas till diagnos enligt BUP.

Vardagssituationer

Det Lars i dagsläget kan göra med en viss grad av självständighet är att gå på toaletten för att kissa, oftast struntar han i att spola och tvätta händerna men gör detta på uppmaning av vuxen. Vidare kan han ta på sig skor och jacka samt begära mat av personal i matsalen. Att klä sig är svårt och Lars knäpper aldrig knappar, gylf eller skärp. Han kan dra upp blyxtlåset på jackan men allt som oftast så låter han bli. Skorna kan Lars ta på sig om det är kardborrskor och att dom tydligt visar vad som är höger respektive vänster sko, råkar det bli fel byter han inte plats på skorna förrän någon vuxen sagt åt honom eller gjort det åt honom. Lars kan inte hålla reda på sina kläder annat än på Eken där lokalerna är så avgränsade att de inte går att tappa bort även då de bara släpps på golvet.

Intressen och starka sidor

Lars starka sida är den visuella, han ritar, målar och kan matcha föremål – objekt- bilder- symboler med en till en korrespondens. Han kan benämna färg och form på enklare objekt så som logiska block samt kan benämna många föremål inom kategorierna djur, mat, fordon. Lars lekskriver och ger verbalt uttryck för bokstäver och ljud då han skriver, dock ej med koppling till det som skrivs. Han är arbetsvillig och begär självmant att få börja arbeta på morgonen samt kan ge uttryck för det han verkligen vill, t.ex. gå på toaletten eller tacka nej till ej önskvärd mat vid lunch.

Lars tar även på eget sätt viss social kontakt med vuxna genom att skratta eller med ett ord begära det han vill ha, med barn sker kontakten genom att gå fram och titta på dem. Han verkar ha ett stort impressivt ordförråd då han kan benämna många saker ur många olika kategorier men utan att själv använda dessa ord i vardagligt tal. I övrigt så verkar Lars tycka om att gå på promenader.

Muntliga/skriftliga instruktioner enskilt/i grupp

Lars varken skriver eller läser funktionellt vilket gör att skriftliga instruktioner ej går att använda. Lars kan ta enklare muntliga instruktioner om de levereras i rätt miljö, med ett enkelt och tillrättalagt språk samt om instruktionen står i direkt anknytning till det som ska göras. Att säga "Skorna på" fungerar inte om Lars befinner sig någon annanstans än direkt intill skorna, således är det osäkert om mer avancerade instruktioner har avsedd effekt. Detta medför även att instruktioner i flera led är svåra att pröva med säkert resultat. Lars behöver individuell instruktion i sammanhang som är större än bordsträningen. I miljöer utanför den lilla gruppen samt med fler stimulus tar han sällan instruktioner och om han gör det rör det sig endast om enklare uppmaningar av typen "Sitt" eller "Stå". Lars har sedan tiden på pumpans förskola haft teckenstöd (TAKK) något som följt med in på Eken då undertecknad även använt sig av det. TAKK har för Lars fungerat som ett visuellt stöd i vardagen då schemabilder eller papper och penna ej har varit att tillgå. För Lars del så utgör det visuella stödet en stor del i skolans arbete då den visuella delen är hans starkaste sida. Han har ett avvikande beteende när det gäller att möta blickar och rikta blicken mot det som efterfrågas av exempelvis en vuxen, med en tydlig bild framför sig och rätt nyckelfråga kan han fokusera tillräckligt länge för att läsa av informationen som det rör sig om. Imitation sker endast på begäran, sporadiskt kan han med egen motivation exempelvis imitera att klappa takten till musiken. Lars iakttar ibland andra i situationer där ingen instruktion eller prompt givits, däremot så är det endast ett fåtal av dessa gånger som han även gör samma sak som de andra. Vid bordsträning krävs det att en pedagog sitter med och uppmärksammar Lars i arbetet, stannar han upp går det att säga "Fortsätt" eller liknande för att han ska arbeta vidare. Lämnar pedagogen bordet gör även Lars det trots instruktioner och träning i att sitta kvar, den vuxne är i den situationen närmast att betrakta som den motiverande omständigheten för att arbeta.

Minnesfunktion

Vad gäller minnesfunktion föreligger för många hinder för att med säkerhet kunna avgöra den faktiska förmågan. Lars återberättar ytterst sällan någonting, spontant sker det men i princip aldrig när det efterfrågas. Vid självstim och utbrott kan han säga långa meningar av vad som oftast tycks vara nonsens. Ibland kan han vid utbrott ge uttryck för sådant som hänt för en stund sen, det kan då röra sig om en tidsrymd på mellan 10 minuter till ett par timmar, i dessa fall uttrycker han sig med egna ord varvat med eko av vad någon annan sagt vid det tillfället. Detta medför att det är svårt att avgöra om Lars har något utvecklat detaljminne, tidsuppfattning eller någon känsla för de dagliga rutinerna. Det Lars med säkerhet påvisar är medvetenheten om att dagen avslutas med att åka taxi. I dagsläget kan Lars benämna de fyra pedagogerna på Eken vid namn och med viss osäkerhet även de tre andra eleverna. Lars kommer inte ihåg sin adress, telefonnummer, födelsedag, veckodagar, månader eller år. Det han kan uppvisa är att med imitation ramsräkna månaderna men då endast med hjälp av att en vuxen ger begynnelsejudet. Som stöd för minnet behöver Lars individuell träning, tydligt avgränsade uppgifter tillsammans med konkret visuellt stöd.

Koncentrationsförmåga och uthållighet

Då Lars är motiverad och arbetar på en för honom bekant och bekväm nivå kan ett arbetspass sträckas ut till 15-20 minuter. Vid svårare moment väljer han att antingen gäspa och lägga sig över bordet, skrika/skratta eller att resa sig och gå ifrån. De gemensamma aktiviteter som Lars kan vara med på är mellanmål och tv-tittande, när det blir fler elever eller vuxna kring Lars tappar han lätt fokus och uppvisar beteenden för påkallande av uppmärksamhet, undvikande

av krav och/eller självstimulans. Den hjälp som Lars behöver för att orka hålla koncentrationen är att vara avskärmd med få yttre stimuli samt att uppgiften är så tillrättalagd att han löser den omgående. Då han är motiverad kan han arbeta mot en målstege, då högst fyra eller fem steg samt med något ätbart och gott som mål. I grupp så krävs det att en pedagog är tillsammans med Lars för att fånga upp honom då han vill avvika eller göra något som ej är förenligt med uppgiften. Pedagogens uppgift blir i regel att utföra uppgiften åt Lars medans han iakttar.

Självkänsla

Ibland kan Lars begära att få sätta sig tillsammans med undertecknad för att arbeta, vid dessa tillfällen verkar han även motiverad till att arbeta, i övrigt så krävs det många korta och avgränsade arbetspass med belöning och tydliga pauser för att kunna hålla Lars motiverad. Vad gäller tillit till egen förmåga och upplevelsen av egna misslyckanden, förväntningar på sig själv och insikt i eget handikapp kan undertecknad ej uttala sig om, då det i dagsläget föreligger för många hinder för kommunikation och abstraktionsförmåga. Värt att notera är däremot att arbetspassen fungerar bra om Lars är på gott humör samt att misslyckandena i arbetet sällan är oöverstigliga då uppgifterna alltid har varit anpassade för Lars.

Självständigt arbete

Lars klarar ej att arbeta självständigt utan att någon vuxen är med vid bordet för att prompta. Han kan sysselsätta sig med att rita eller bygga med klossar men då bara för en kortare stund. För att påkalla hjälp i olika situationer kan Lars ibland begära det genom att säga *"jag behöver hjälp då"*. Vid de tillfällena då han behöver hjälp men inte begär det så ger han upp och släpper det han har för händerna, ibland går han även iväg från platsen. Att byta aktivitet medför endast problem om läraren/den vuxne inte är med Lars och promptar med ord och gester. I gruppen fungerar de dagliga rutinerna bra för Lars. Om det däremot blir någon ändring som gör att han står sysslolös uppvisar han snabbt tecken på självstimulerande beteenden så som att; gå runt planlöst, låta, klia på sår eller genom att förstöra för de andra eleverna. Lars behöver konstant stöd vid självständigt arbete vare sig det gäller att anpassa uppgiften till en för honom hanterbar nivå eller att vidmakthålla hans fullföljande av uppgiften. Den rutin som han med säkerhet kan sägas ha lärt sig är att han i slutet av dagen ska åka taxi i övrigt följer han de vuxnas prompter och blir föst åt rätt håll.

Fantasi och kreativitet

Lars sysselsätts gärna med att rita eller att måla och han visar upp en viss abstraktionsförmåga då han blir ombedd att berätta om det han har ritat. Han kan vid dessa tillfällen skapa sig en bild av det han ska förmedla och ser till att göra så på ett för honom enkelt sätt, han utelämnar med andra ord detaljer i det han ritar för att istället lyfta fram det som är betydelsebärande för honom. Egen tid hanterar Lars genom att sitta i soffan och plocka med någon tidning eller genom självstim, vid ett fåtal tillfällen har han tagit fram klossar att bygga med eller lera för att skära i småbitar. De initiativ till samspel som Lars tar är genom att gå fram till de andra eleverna och titta på dem, detta händer däremot sällan och bemöts så gott som aldrig av någon förståelse av de andra.

Motorik

När Lars rör sig använder han stora rörelser som kan tyckas vara något grova. Han springer gärna framåtlutad med armarna bakom sig och pratar sällan samtidigt som han går. Lars kan på begäran och självmant plocka upp saker från golvet men sätter sig då helst ner först istället för att böja sig. Att utföra en uppgift utan synens hjälp är svårt då Lars inte vill blunda eller ha förbundna ögon, han gör allt för att slippa detta. Lars har bra motorik men har svårt för att använda den på begäran eller att ta instruktioner i flera led därför blir rörelselekar och dans/röris svårt att genomföra i samspel med andra barn då det han ska göra blir gjort men med en sådan fördröjning att helheten uteblir. Öga-handkordinationen är god och detta kan han visa upp under motiverande omständigheter. Vad gäller öga-fotkordinationen så använder Lars helst händerna oavsett vad, han plockar upp bollar som är avsedda att sparkas eller stoppas med foten. Lars behöver promptas vid ombyte före och efter idrotten samt i situationer där fler saker än ytterskorna ska tas på. I sammanhang som är stökiga/ med mycket andra runt omkring behöver Lars promptas till det mesta. Vid arbetsbänken samt matbordet ligger Lars gärna fram över bordskivan och ,om inte annat instrueras, lägger ner huvudet i armarna. Lars tycks ha en relativt god kroppshållning med symetri mellan kroppshalvorna.

Skolämnen

I skrivande stund är Lars tillhörig i förskoleklass, detta medför att han inte läser några ämnen på det viset som rubrikerna här nedan beskriver.

Svenska och kommunikation

Lars kommunicerar sporadiskt med ett fåtal ord, ibland kan han ge uttryck för långa harranger men då oftast när han är i affekt och sällan något som kan tyckas ha anknytning till verkligheten. Lars har ett stort impressivt ordförråd som han dock sällan eller aldrig använder till att göra ett talat språk utav, det han säger gör han med ett bra uttal och satsmelodi. Att föra ett samtal med Lars är svårt då han inte uppvisar något intresse till det, han undviker att möta den andres blick eller om det i bordsträningssituation förekommer samtalsövningar så svarar han oftast med att gäspa och vilja gå ifrån. Lars har blivit promptad med TAKK men använder det inte själv. Begreppsuppfattningen är som det impressiva ordförrådet, relativt stort men svårt att uppmäta, under gynnsamma förhållanden kan en vuxen ge mer nyanserade instruktioner och Lars tycks förstå. Logopedutredning gör gällande att Lars språkligt befinner sig på en ungefärlig treårings nivå.

Lars deltar i högläsning men det är svårt att avgöra om han faktiskt lyssnar eller om det mest rör sig om en form av vilostund för honom då han aldrig återberättar eller på annat sätt ger uttryck för det han hört och sett. Lars är dominant på höger hand och gör allt finmotoriskt med just denna hand, han ritar klipper och kopierar bokstäver (versaler). Lars kan följa linjer och fullfölja enklare mönster, han kan använda alla sorters pennor och penslar på ett korrekt sätt och har en god riktningssuppfattning. Lars har under omständigheterna en god handstil då han endast ritar av/kopierar skriven text. Lars använder i dagsläget inte dator då det har varit för svårt att kordinera öga-hand-muspekare-skärm samt då han inte skriver eller läser funktionellt.

Matematik/Verklighetsuppfattning

- ▢ Vilka matematiska begrepp har eleven (stor, liten, större, mindre, fler, färre etc.)?
Begreppen stor och liten, dock utan någon korrelation sinsemellan eller anknytning till relevanta objekt.
- ▢ Geometri (olika former)?
Med stor osäkerhet (oftast med prompt på begynnelsejudet) triangel, cirkel och kvadrat.
- ▢ Hur är antalsuppfattningen (inom vilket område)?
Kan avgränsa sig till att bara ta en kaka vid uppmaning av vuxen. Dock osäkert huruvida detta är faktisk kunskap eller om det rör sig om promptat beteende.
- ▢ Känner eleven igen siffror (vilka)?
Nej.
- ▢ Kan eleven ramsräkna (hur långt)?
Med stor osäkerhet (oftast med prompt på begynnelsejudet) till fem.
- ▢ Vilka räknesätt (addition, subtraktion, multiplikation, division) behärskar eleven (inom vilket område)?
Kan ej.
- ▢ Hur klarar eleven mekanisk räkning, huvudräkning och lästal/benämnda tal?
Kan ej.
- ▢ Hur är problemlösningsförmågan?
Kan ej.
- ▢ Hur är elevens tidsuppfattning?
Ej mätbar. Lars ger uttryck för att taxin kommer vid slutet av dagen, men säger även detta då han vill komma bort från en frustration i skolans vardag.
- ▢ Kan eleven klockan?
Nej.
- ▢ Kan eleven pengar och dess värde?
Nej.

Eng.

Deltar ej.

SO/NO

Deltar ej.

Idrott

Lars deltar i enklare lekar så som kull. Rörelselekar och dans/röris är svårt då det han ska göra blir gjort men med en sådan fördröjning att helheten uteblir. Lagsporter och att följa regler är i dagsläget en omöjlighet för Lars då kravet på att följa laget/reglerna blir för otydligt. Det han kan vara med på är de uppgifter och moment som har få eller inga instruktioner och endast innehåller ett eller ett par moment som är tydligt avgränsade.

Övriga praktiskt estetiska ämnen

Lars starka sida är det visuella, han ritar och målar gärna och bra. Att rita har vid ett par tillfällen under läsåret 09-10 fungerat som en berättande form för Lars. Vidare verkar musik och att sjunga vara något som tilltalar honom och när det är sånger han känner igen så sjunger han gärna med och kan texterna bra.

Övrigt

Tidvis uppvisad rädsla för fåglar och hundar. Svårt att avgöra om det rör sig om en direkt fobi eller allmänt obehag då Lars inte är konsekvent i sitt beteende kring dessa djur.

Lars äter periodvis oregelbundet, han har tyckt om kladdig mat och grytor men kan lika gärna rata maten utan tydlig anledning. Det kan gå flera veckor då han inte äter någonting alls i skolan.

Sammanfattning

Utifrån beskrivningen ovan bedöms Lars att inte uppnå grundskolans kunskapsmål.

Allmänt om skolan och dess insatser

Dokumentation

(Se bilagor)

Gruppen och skolans arbetssätt

Eken är en liten undervisningsgrupp för barn inom den högfungerande delen utav autismspektrumet, två grupper finns, en för yngre och en för äldre. För närvarande är det fyra barn i åldern 8-9år i den yngre gruppen. I denna grupp arbetar fyra pedagoger och arbetssättet utgår från inkludering i ordinarie skolverksamhet. Inkluderingen medför att övergripande rutiner genomförs i den ordinarie skolmiljön. Vid musik, idrott, lunch samt rastverksamhet befinner sig Ekens elever i en stor miljö med många individer och intryck. Förberedandet för denna stora miljö sker genom en-till-en-träning och träning i mindre grupp. På Eken får personalen pedagogisk handledning utifrån ett TBA-perspektiv för att kunna diskutera och arbeta kring samt bemöta barnens olika beteenden.

För Lars del så innebär detta att anpassningarna har varit följande: Deltagande efter förmåga i stora förskoleklassen, träning av specifika beteenden/förmågor i en-till-en situation, i tid och rum avgränsade arbetspass samt med ett tydliggörande förhållningssätt gentemot Lars.

Lars har svårt att vistas i den stora skolans miljö vilket också har medfört att deltagandet har inskränkts till ett absolut minimum.

Skolämnen

Lars erhåller idag heldagstillsyn i liten grupp samt bordsträning med undertecknad på Eken. Tillvägagångssättet är förenklande, tillrättalagt och avgränsat för att kunna ge positiva upplevelser i lärandesituationen. Detta med stöd av pedagogisk handledning utifrån ett TBA-perspektiv.

Vilken hjälp behöver eleven fortsättningsvis?

Lars behöver fortsatt stöd en-till-en med hjälp av en tydliggörande pedagogik samt möjligheten till att skärma av yttre stimuli/störningar. Han har fungerat som bäst i situationer som är tydligt avgränsade i vad gäller både tid och rum samt med så få andra personer runt om kring som möjligt. Att placera Lars i en renodlad skolsituation är utifrån beskrivning ovan ogynnsamt. Lars behöver undervisning, stöd och omsorg i en liten och lugn miljö där kravnivån kan anpassas specifikt till hans förutsättningar.

Johan Dahlén lärare på Eken
Bagartorpsskolan
Solna 2010-06-14n